

НАРОДНА БАНКА СРБИЈЕ

ТРЕНДОВИ У КРЕДИТНОЈ АКТИВНОСТИ

Четврто тромесечје 2016. године

Београд, март 2017. године

Уводна напомена

Извештај *Трендови у кредитној активности* објављује се ради што бољег разумевања ситуације на домаћем кредитном тржишту. У њему се детаљно разматрају кретање кредитне активности, цена задуживања привреде и становништва, као и услови на кредитном тржишту на основу фактора који одређују понуду и тражњу за кредитима.

Кредитни агрегати представљају квантификацију кретања на овом тржишту и израчунавају се на основу статистике биланса стања банкарског сектора, која обезбеђује податке о стању потраживања домаћих банака по основу кредита. Ако се узме у обзир релативно високо учешће девизно индексираних кредита у кредитном портфолију, прираст и стопе раста кредита израчунавају се по искључењу ефекта промене курса динара према осталим валутама заступљеним у кредитном портфолију.

У извештају се користе и резултати анкете о кредитној активности банака, коју Народна банка Србије спроводи од почетка 2014. године. Захваљујући анкети знатно је унапређено сагледавање ситуације на домаћем кредитном тржишту јер пружа увид у ставове представника банака о оствареним и очекиваним променама на страни понуде кредита, као и на страни тражње приватног сектора за кредитима. Учешће банака у анкети је добровољно, а одзив готово стопостотан.

Користе се и резултати анкете коју је Европска инвестициона банка развила у контексту Бечке иницијативе 2, која прати процес смањења изложености међународних банкарских групација и пратећих ограничења кредитне активности. Анкета се спроводи од октобра 2012, два пута годишње, и прати супсидијаре међународних банкарских групација у земљама централне и југоисточне Европе – њихове стратегије, тржишне услове и очекивања. Циљ анкете је сагледавање ефеката понуде и тражње на кредитну активност, као и утицаја домаћих и међународних фактора на услове понуде и тражње. Из Србије у овој анкети учествује десет банака, чија актива чини око 50% укупне активе банкарског сектора Србије.

СКРАЋЕНИЦЕ КОРИШЋЕНЕ У ОВОМ ИЗВЕШТАЈУ

БДП – бруто домаћи производ

д.с. – десна скала

л.с. – лева скала

М – месец

млн – милион

млрд – милијарда

мг. – међугодишње

NPL – проблематични кредити

п.п. – процентни поен

Т – тромесечје

Не наводе се друге општепознате скраћенице.

Садржај

Резиме	6
I. Сектор привреде	8
1. Кредити привреди	8
2. Цена задуживања привреде	10
3. Оцена понуде и тражње за кредитима – на основу резултата анкета о кредитној активности	11
II. Сектор становништва	13
1. Кредити становништву	13
2. Цена задуживања становништва	14
3. Оцена понуде и тражње за кредитима – на основу резултата анкета о кредитној активности	15

Резиме

Убрзање економске активности, досадашње ублажавање монетарне политике, којим је Народна банка Србије допринела знатном снижењу каматних стопа на динарске кредите, ниске каматне стопе на међународном тржишту новца, које су се одразиле на пад каматних стопа на девизне и девизно индексирани кредите, као и већа конкуренција међу банкама – наставили су повољно да се одражавају на кредитну активност током 2016. С друге стране, отпис и продаја проблематичних кредита, који су интензивирани у четвртом тромесечју, као и превремена отплата кредита једног јавног предузећа према домаћим банкама у октобру (која је покривена коришћењем прекограничног кредита), одразили су се на стање потраживања банака од привреде. С обзиром на то да се растерећењем биланса банака од проблематичне активе отвара простор за ново кредитирање, у наредном периоду по овом основу могу се очекивати позитивни ефекти.

Међугодишњи раст домаћих кредита је у децембру, искључујући ефекат промене девизног курса,¹ износио 1,9%. Кредити становништву су забележили међугодишњи раст од 10,1%, док су кредити привреди били за 3,8% нижи него пре годину дана, што је резултат очекиваног и поменутог интензивирања активности банака на решавању проблематичних кредита. По искључењу ефекта отписа кредита привреди од око 42 милијарде динара, као и поменуте превремене отплате кредита јавног предузећа према домаћим банкама, међугодишњи раст кредита привреди у децембру је износио 1,5%, а раст укупних кредита 5,0%.

Износ новоодобрених кредита указује на то да је кредитирање привреде наставило да се опоравља. У четвртом тромесечју 2016. одобрено је 12,5% више нових кредита привреди него у истом периоду 2015, док је тај износ на нивоу 2016. био за 16,6% виши него у 2015. Тражња предузећа за кредитима, као и раније, била је вођена пре свега потребом финансирања обртних средстава и реструктурирања дугова. Кредити за обртна

средства у овој години чинили су више од половине новоодобрених кредита привреди (око 53%), а задржано је и релативно високо учешће инвестиционих кредита у новоодобреним кредитима (око 25%).

Кредити становништву су наставили да расту, али нешто споријим темпом него у претходна два тромесечја. Том расту и даље највише доприносе готовински кредити (укључујући и кредите за рефинансирање), али и све веће стамбено кредитирање. Готовински кредити су у четвртом тромесечју чинили око 58% новоодобрених кредита становништву, док је учешће стамбених кредита у новоодобреним кредитима повећано на 18%. Иако су ти кредити и даље претежно у девизном знаку, у новембру је први пут одобрен динарски стамбени кредит по каматној стопи нижој од 5% и с роком доспећа преко 20 година, што је донедавно била стопа по којима су одобравани девизно индексирани кредити.

Крајем децембра 31,2% пласмана банака привреди и становништву било је у динарима, што је за 2,6 процентних поена више него крајем 2015. Грађани су се и даље претежно задуживали у динарима, тако да је динаризиција пласмана грађанима додатно повећана, на 47,0% у децембру. Динаризиција пласмана привреди у децембру (19,4%) била је нижа него у трећем тромесечју, превасходно због отписа динарских потраживања предузећа у стечају, али и даље виша него на крају 2015.

¹ Обрачунато по курсу динара према евр, швајцарском франку и долару на дан 30. септембра 2014. (тзв. програмски курс који се користи за потребе праћења аранжмана с Међународним монетарним фондом), узимајући у обзир валутну структуру потраживања по основу кредита.

Приликом финансирања кредитне активности банке су се ослањале на домаће изворе финансирања.

Захваљујући предузетим мерама и активностима на решавању питања проблематичних кредита и пуној координацији и сарадњи Народне банке Србије с надлежним министарствима и другим институцијама, учешће проблематичних

кредита у укупним кредитима знатно је смањено. Учешће проблематичних кредита у укупним кредитима смањено је на 17,0%, децембру, што је његов најнижи ниво још од јануара 2011. године. Пад учешћа је забележен и код привреде и код становништва, а доприносе му отпис и продаја дела проблематичних кредита, као и њихова наплата и реструктурирање, с једне стране, и раст нових кредита, с друге стране.

I. Сектор привреде

1. Кредити привреди

Иако је уобичајено да кредити привреди у последњем тромесечју бележе израженији раст, током Т4 2016. та потраживања су смањена под утицајем специфичних фактора – интензивираних активности банака на решавању NPL, кроз отпис и уступање лицима ван банкарског сектора и превремене отплате кредита једног јавног предузећа у октобру према домаћим банкама, која је покривена коришћењем прекограничног кредита. То је за последицу имало ниже стање кредита привреди² (1.102,3 млрд динара у децембру наспрам 1.127,8 млрд динара у септембру). Учешће домаћих кредита привреди у оцењеном годишњем БДП-у на крају године је износило 26,3%.

Привремено деловање поменутих специфичних фактора утицало је на то да, посматрано на мг. нивоу, кредити привреди од октобра забележе пад, који је у децембру, искључујући ефекат промене девизног курса, износио 3,8%. По искључењу ефекта отписа кредита привреди током 2016. и превремене отплате кредита јавног предузећа у октобру према домаћим банкама, која је покривена коришћењем прекограничног кредита, мг. раст кредита привреди у децембру је износио 1,5%. Поред тога, треба имати у виду да се по основу решавања NPL у наредном периоду могу очекивати позитивни ефекти јер се растеређењем биланса банака од проблематичне активе отвара простор за ново кредитирање.

Кредити привреди су у Т4, без ефекта промене девизног курса, опали за 2,6%, или 28,5 млрд динара. При томе, пад потраживања забележен је код јавних предузећа, док је стање потраживања од **привредних друштава** у децембру било номинално више за 0,3% него у септембру, и поред значајних износа отписа и продаје.³

С друге стране, укупан износ **новоодобрених кредита привреди у Т4** (246,0 млрд динара) виши је за 12,5% него у истом периоду претходне године, а на нивоу 2016. за 16,6% више него у

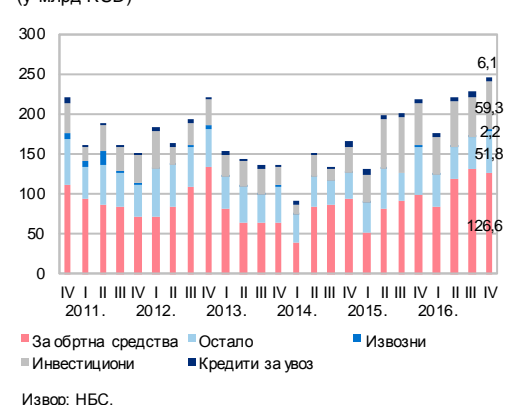
² Обухвата привредна друштва и јавна предузећа.

³ У 2016. укупно је отписано око 42 млрд динара NPL, од чега само у Т4 32,9 млрд динара. Током 2016. лицима ван банкарског сектора продато је 57,1 млрд динара потраживања, а само у Т4 25,1 млрд динара, при чему је део тих потраживања претходно отписан. Поређења ради, у целој 2015. укупно је отписано 7,4 млрд динара NPL, а лицима ван банкарског сектора продато 16,5 млрд динара кредита.

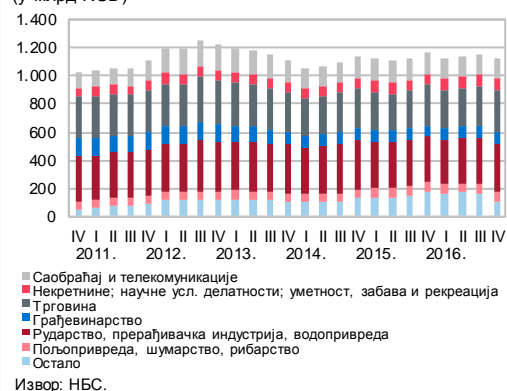
Прираст кредита привреди, према валутама (у млрд RSD)

Структура новоодобрених кредита привреди (у млрд RSD)

Структура кредита привреди према секторској делатности, стање крајем периода (у млрд RSD)

2015. Тражња предузећа за кредитима, као и раније, била је у највећој мери вођена потребом финансирања обртних средстава и реструктурирања дугова, тако да су кредити за обртна средства чинили више од половине новоодобрених кредита привреди (око 53%). Задржано је и релативно високо учешће инвестиционих кредита у новоодобреним кредитима (око 25%), чиме је потврђен већи значај кредита у финансирању инвестиција. Захваљујући опоравку инвестиционог кредитирања, та категорија кредита сада чини око једне трећине кредитних потраживања од привреде (33,1% у децембру). Посматрано по делатностима, током Т4 су кредитирана пре свега предузећа из области трговине, а раст потраживања бележи се и у секторима грађевинарства, пољопривреде и саобраћаја, који су током 2016. бележили динамичан раст активности.

Иако је у Т4 било нешто ниже него у Т3, ново задуживање привреде у динарима на нивоу године је повећано – 21,5% новоодобрених кредита привреди у 2016. било је у динарима (16,8% у 2015). То је доприносило расту динаризације стања пласмана привреди током већег дела 2016, која је у септембру и октобру износила 20,7%, да би крајем године била смањена на 19,4%, што је у великој мери последица отписа динарских потраживања од предузећа у стечају у оквиру интензивираних активности банака на решавању *NPL*. Евроиндексирани кредити и кредити у еврима и даље чине већи део кредита привреди (77,1%), док се на кредите у доларима и швајцарским францима односи знатно мањи део кредитног портфолија – 2,1% и 0,8%, респективно.

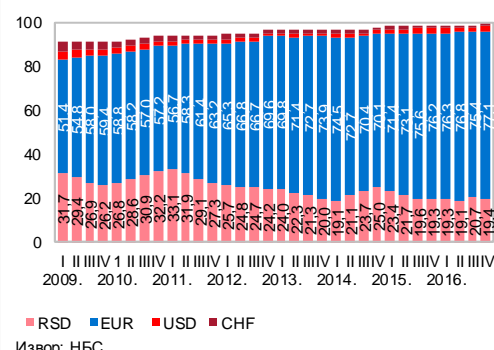
Народна банка Србије је током 2016. године у потпуности реализовала циљеве предвиђене Акционим планом⁴ који су усмерени на јачање капацитета банака за решавање питања *NPL* путем унапређења пракси реструктурирања потраживања, рачуноводствених пракси, унапређења транспарентности банака у делу који се односи на квалитет активе, унапређења управљања колатералима у банкама, као и система извештавања регулатора о структури *NPL*.

Као резултат предузетих мера и активности, које су и део Стратегије за решавање питања проблематичних кредита, учешће *NPL* у укупним кредитима привреди знатно је смањено у 2016. години – за 4,5 п.п., на 17,2% у децембру, а за 6,0 п.п., на 17,6%, уколико посматрамо привредна друштва. То је најниже учешће још од фебруара 2009. године и још једна потврда да системски,

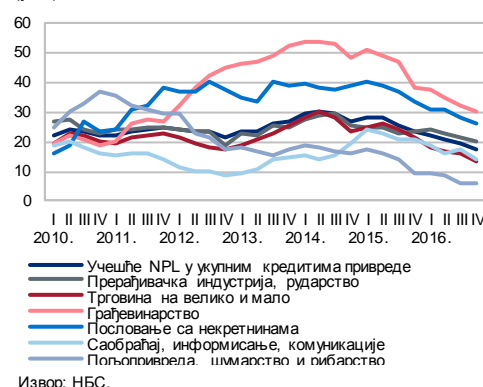
Доприноси номиналном расту кредита банака привреди по наменама (мг. стопе раста, у п.п.)

Валутна структура потраживања банака од привреде (у %)

Учешће бруто проблематичних кредита привредним друштвима (у %)

⁴ http://www.nbs.rs/internet/latinica/55/npl/akcioni_plan.pdf.

међуинституционални и координирани приступ који је предвиђен Стратегијом позитивно утиче на решавање питања *NPL* у банкарском сектору Републике Србије.⁵

Током 2016. *NPL* је смањен како у номиналном тако и у релативном изразу, чему су у великој мери допринеле појачане активности банака у погледу наплате, реструктурирања, отписа и продаје дела *NPL* подржане мерама Народне банке Србије. Захваљујући изменама законске регулативе, којом је од почетка 2016. обезбеђен повољнији порески третман отписа (признаје се као расход у складу са законом којим се уређује порез на добит), износ отписаних *NPL* од привреде у 2016. је износио близу 42 млрд динара, што је скоро шест пута више него у 2015. Тржиште *NPL* расте, што потврђује износ потраживања продатих током 2016. лицима ван банкарског сектора (57,1 млрд динара), који је три и по пута већи него у 2015. Предмет продаје су потраживања од правних лица (предузећа), при чему је део тих потраживања претходно отписан. Смањењу учешћа *NPL* доприноси и убрзање раста економске активности, о чему сведочи чињеница да се учешће *NPL* најбрже смањује у секторима који бележе највећи раст активности (грађевинарство, пољопривреда, индустрија, трговина). Тај пад је био најизраженији у грађевинарству, где је овај показатељ у 2016. снижен за 8,0 п.п., на 30,2%.

И поред релативно високог учешћа *NPL* у укупним кредитима, висока регулаторна резервисања за билансну изложеност, која у потпуности покривају износ бруто *NPL*, потврђују да је домаћи банкарски сектор стабилан. Показатељ адекватности капитала од 21,8% у децембру представља додатну потврду да је домаћи банкарски сектор високо капитализован.

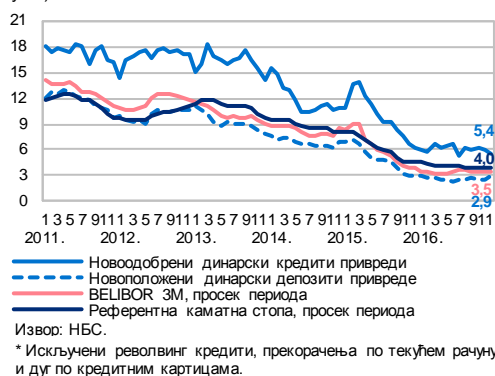
2. Цена задуживања привреде

Тренд пада каматних стопа на **новоодобрене динарске кредите привреди** постоји од септембра 2013. и уследио је након што је започет циклус смањења референтне каматне стопе у мају те године. Поред ублажавања монетарне политике, паду каматних стопа већ неко време доприноси и повећана конкуренција банака на кредитном тржишту. Смањење трошкова финансирања код привреде доприноси побољшању пословног резултата, што додатно подстиче улазак у нове инвестиционе пројекте.

Са убрзањем ублажавања монетарне политике током 2015, убрзан је и пад каматних стопа на

⁵ Детаљније о досадашњим резултатима у решавању питања *NPL* видети Осврт бр. 2 у Извештају о инфлацији из фебруара 2017.

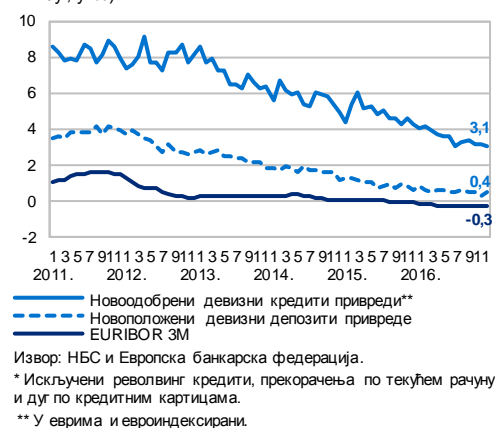
Кретање каматних стопа на динарске кредите и депозите привреди*
(просечне пондерисане вредности, на годишњем нивоу, у %)

Кретање каматних стопа на кредите привреди
(просечне пондерисане вредности, на годишњем нивоу, у %)

Кретање каматних стопа на девизне кредите и депозите привреди*
(просечне пондерисане вредности, на годишњем нивоу, у %)

кредите привреди, а тај пад је настављен и у 2016. Просечна пондерисана каматна стопа на новоодобрене **динарске кредите привреди** у децембру је износила 5,4%, што је за 0,5 п.п. ниже него у септембру и за 0,8 п.п. ниже него крајем 2015. Притом, најизраженији пад у 2016. забележиле су стопе на инвестиционе кредите (за 1,5 п.п., на 5,8%). Крајем 2016. кредити за обртна средства одобравани су по просечној стопи од 4,9%, а остали по 6,0%, што је ниже него у децембру 2015. за 1,1 п.п. и 0,5 п.п., респективно.

И просечна пондерисана каматна стопа на **евро и евроиндексиране кредите привреди** додатно је снижена у Т4 (за 0,3 п.п.) и у децембру је износила 3,1%. У 2016. ова стопа је снижена за 1,2 п.п. захваљујући наставку пада стопа на тржишту новца у зони евра, али и смањењу ризика улагања и повољнијим изгледима српске економије. Том паду највише је допринело смањење стопа на евроиндексиране кредите за обртна средства (за 1,4 п.п., на 3,0%) и инвестиционе кредите (за 1,0 п.п., на 3,4%). Снижене су и цене кредита за увоз и осталих кредита, на 2,5% и 3,1%, респективно.

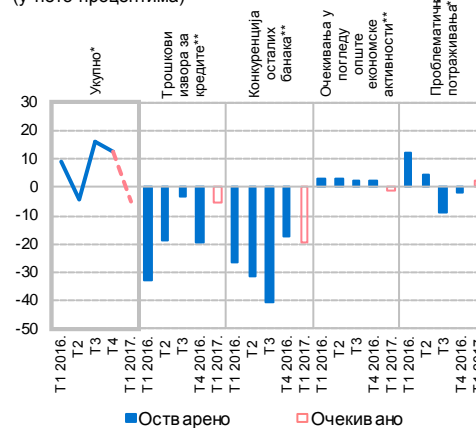
3. Оцена понуде и тражње за кредитима – на основу резултата анкета о кредитној активности

Резултати јануарске **анкете Народне банке Србије о кредитној активности банака** показују да је у Т4 неколико банака поштрило кредитне стандарде за велика предузећа, док су стандарди за мала и средња предузећа додатно ублажени, а наставак ублажавања очекује се и у Т1 2017. Као и раније, на ублажавања стандарда утицали су пре свега нижи трошкови извора за кредите и конкуренција међу банкама, а друго тромесечје заредом и смањење *NPL*. У супротном смеру деловали су и даље присутни ризици захтеваног колатерала и мања спремност на преузимање ризика.

Према оцини банака, услови задуживања предузећа и у Т4 су били повољнији по основу нижих маржи и пратећих трошкова, уз дуже рокове отплате, док су захтеви у погледу и максималног износа кредита и колатерала поштриени, што је у складу с тенденцијом продужења рочности кредита.

Такође, тражња предузећа за кредитима наставила је да расте и била је вођена пре свега потребом финансирања обртних средстава и реструктурирања дуга, а у нешто мањој мери, треће тромесечје заредом, и финансирањем инвестиција. Исти фактори требало би да буду главни покретачи раста тражње за кредитима, који се очекује и у Т1 2017.

Утицај појединих фактора на промену кредитних стандарда у одобравању кредита и кредитних линија предузећима
(у нето процентима)

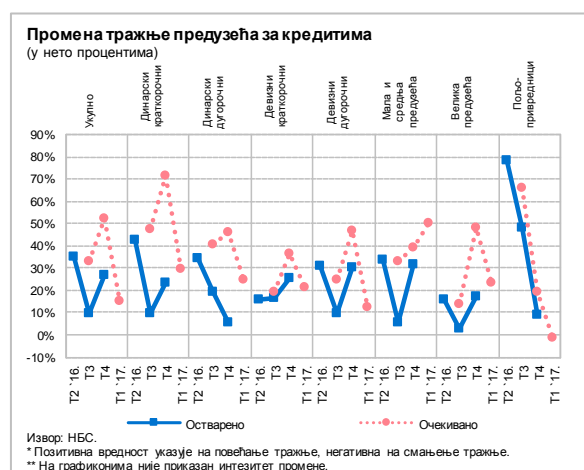
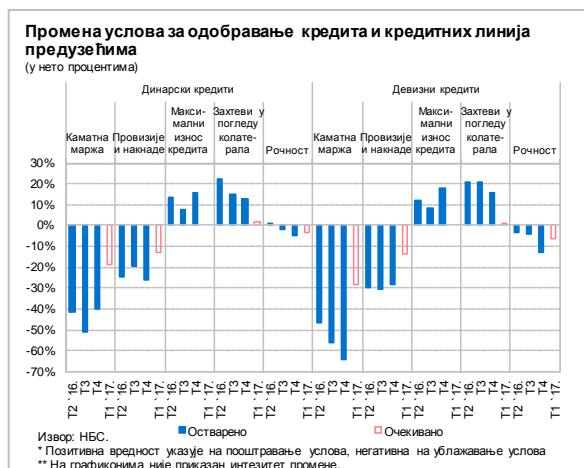
Извор: НБС.

* Позитивне вредности указују на поштравање, а негативне на ублажавање кредитних стандарда у односу на претходно тромесечје.

** Позитивне вредности указују на допринос датог фактора поштравању, а негативне ублажавању кредитних стандарда.

И према резултатима Анкете Европске инвестиционе банке о кредитној активности у земљама централне и југоисточне Европе, која је објављена у децембру 2016,⁶ оцењено је да су кредитни услови у Србији поштрени за сегмент великих предузећа. Услови за мала и средња предузећа нису мењани, а у наредном периоду очекује се њихово ублажавање. У анкети је издвојено побољшање квалитета кредитног портфолија и утицај нижег нивоа *NPL* у правцу ублажавања стандарда, а наставак овог тренда очекује се и у наредном периоду.

Тражња за кредитима у Србији је расла брже него у региону, а таква су очекивања и за наредни период. Раст тражње израженији је код малих и средњих предузећа, мада позитиван допринос тражњи потиче и од великих предузећа. Главни фактор тражње била је потреба обезбеђења обртних средстава. У мањој мери расту тражње су доприносиле инвестиције, а у наредном периоду очекује се јачи утицај тог фактора. Када је реч о квалитету тражиоца кредита, оцењено је да је он побољшан, нарочито у сегменту великих предузећа, а за наредни период очекује се да ће се квалитет тражње за динарским кредитима повећати у сегменту малих и средњих предузећа.

⁶ Анкета се спроводи два пута годишње, последњи пут је то било у периоду септембар/октобар 2016.

II. Сектор становништва

1. Кредити становништву

Кредити становништву су наставили раст, али нешто споријим темпом него у претходна два тромесечја. **Стање кредита** сектору становништва⁷ у децембру је износило 831,9 млрд динара, што је чинило око 42% укупних потраживања банака од немонетарног сектора. И њихово учешће у оцењеном БДП-у наставило је да расте и у децембру је износило 19,8%.

Током Т4 кредити становништву су, искључујући ефекат промене курса, повећани за 1,7%, или 13,5 млрд динара, док је њихов м.г. раст додатно убрзан и у децембру је износио 10,1%. Том расту и даље највише доприносе готовински кредити (укључујући и кредите за рефинансирање), али је повећано и стамбено кредитирање.

Обим **новоодобрених кредита** становништву у Т4 (95,8 млрд динара) био је за 23,8% виши него у истом периоду претходне године, а за 33,0% на нивоу године и износио је 358,9 млрд динара. На готовинске кредите односило се око 60% новоодобрених кредита становништву, који су били готово у потпуности у динарима (преко 99%), а око 70% њих било је с роком отплате преко пет година. У складу с повољнијим трендовима на тржишту некретнина, који се бележе од почетка 2016. године, као и нижим каматним стопама на стамбене кредите, стамбено кредитирање наставља да расте – износ новоодобрених стамбених кредита у Т4 био је за 18,2% виши него у Т3, а за 70,6% него у истом периоду 2015. Иако су стамбени кредити и даље претежно у девизном знаку, у новембру је први пут одобрен динарски стамбени кредит по каматној стопи нижој од 5% и с роком доспећа преко 20 година, што су донедавно биле стопе по којима су одобравани девизно индексирани кредити.

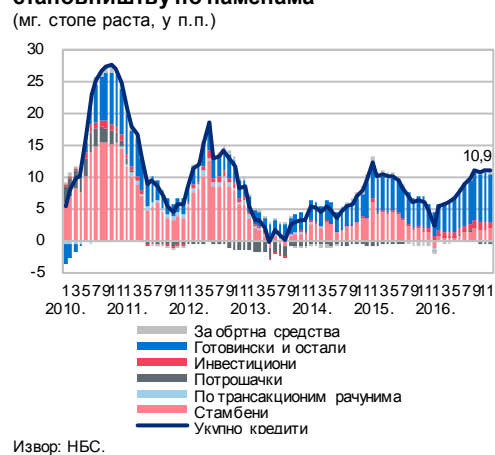
С обзиром на то да међу новоодобреним кредитима становништву већ дуже време доминирају готовински кредити и кредити за рефинансирање, постепено се мења структура кредита. Стамбени кредити и даље имају највише учешће – 43,3% у децембру, а затим следе готовински кредити са учешћем од 33,6%. На потрошачке кредите односи се 2,4% потраживања по основу кредита становништву, које највећим делом чине динарски кредити за куповину мобилних телефона и девизно индексирани за

⁷ Обухвата становништво и предузетнике.

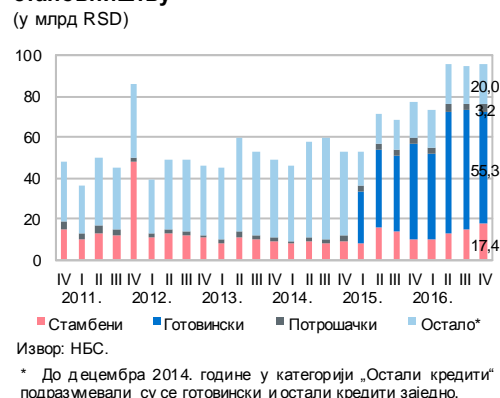
Прираст кредита становништву, према валутама (у млрд RSD)

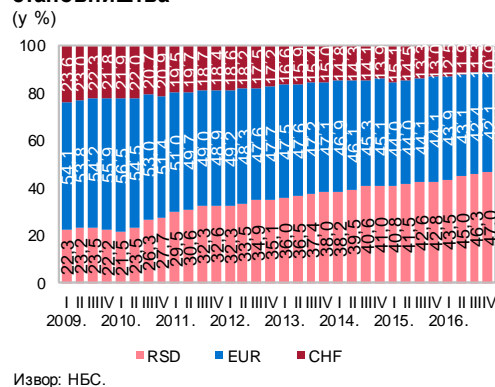
Доприноси номиналном расту кредита банака становништву по наменама (м.г. стопе раста, у п.п.)

Структура новоодобрених кредита становништву (у млрд RSD)

Валутна структура потраживања банака од становништва (у %)

куповину аутомобила. За финансирање осталих облика потрошње грађани се више одлучују за готовинске кредите због једноставније и брже процедуре приликом одобравања.

Грађани се и даље претежно задужују у динарима и у Т4 је око 72% нових кредита становништву било у динарима. То је резултирало даљим растом динаризације пласмана становништву, која је у Т4 повећана за 0,8 п.п., а од почетка године за 4,2 п.п. и у децембру је достигла 47,0%. Истовремено, учешће евроиндексираних кредита и кредита у еврима даље је смањено, на 42,1%, као и у швајцарским францима, на 10,9%.

Учешће *NPL* у кредитима становништву било је за 1,6 п.п. ниже него крајем 2015. и у децембру је износило 9,3%. Ако се укључе и предузетници, то учешће је смањено за 1,7 п.п., на 10,0%, при чему је пад учешћа регистрован код свих врста кредита – од чега код стамбених за 0,9 п.п., на 8,7% у децембру, а код готовинских кредита за 2,5 п.п., на 7,5%.

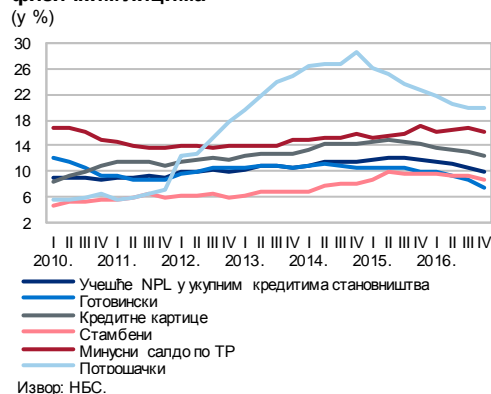
2. Цена задуживања становништва

И трошкови задуживања становништва су већ три године у паду захваљујући знатном ублажавању монетарне политике Народне банке Србије, ниским каматним стопама на међународном тржишту новца, као и повећаној конкуренцији банака на кредитном тржишту. Тај пад се наставио и у 2016. години – просечна пондерисана каматна стопа за динарске кредите достигла је свој минимум у јуну (10,5%), а за евроиндексирание у децембру (4,4%). Задуживање грађана по нижим каматним стопама и нижи трошкови отплате постојећих кредита доприносе расту њиховог расположивог дохотка.

Просечна пондерисана каматна стопа на **динарске кредите становништву** у Т4 је снижена за 0,5 п.п., на 10,8% у децембру. За толико су смањене стопе на готовинске кредите (укључујући и кредите за рефинансирање), на 11,2%, а снижене су и стопе на потрошачке и стамбене кредите (укључујући кредите за адаптацију стамбеног простора), на 7,0%. Поједине банке су почеле да одобравају динарске стамбене кредите по стопи испод 5% и с роком отплате дужим од 20 година, што се одразило и на износ просечне пондерисане каматне стопе на нове динарске стамбене кредите одобрене у новембру (5,5%). С друге стране, цена осталих кредита у Т4 је повећана за 0,5 п.п., на 10,1%. У децембру је просечна цена динарских кредита становништву била за 1,2 п.п. нижа него крајем 2015.

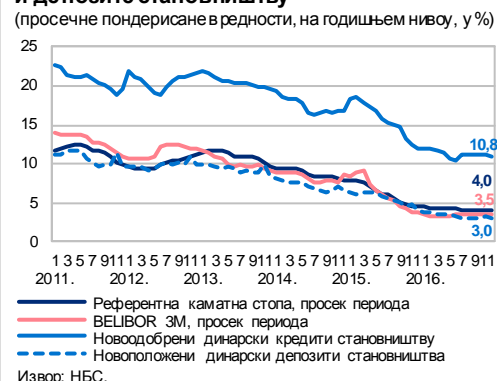
Каматне стопе на већину **кредита становништву у девизном знаку** додатно су смањене током Т4.

Структура бруто проблематичних кредита физичким лицима

Извор: НБС.

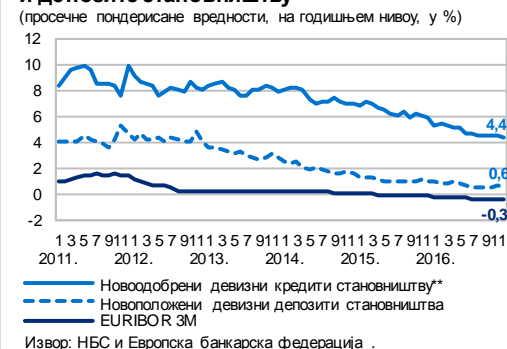
Кретање каматних стопа на динарске кредите и депозите становништву*

Извор: НБС.

* Искључени револвинг кредити, прекорачења по текућем рачуну и дуг по кредитним картицама.

Кретање каматних стопа на девизне кредите и депозите становништву*

Извор: НБС и Европска банкарска федерација.

* Искључени револвинг кредити, прекорачења по текућем рачуну и дуг по кредитним картицама.

** У еврима и евроиндексирани.

Кретање каматних стопа на кредите становништву

Извор: НБС.

* У еврима и евроиндексирани.

Просечна пондерисана каматна стопа на новоодобрене кредите у еврима и динарске евроиндексиране кредите у децембру је износила 4,4% и била је нижа за 0,3 п.п. него на крају септембра и за 1,6 п.п. него на крају 2015. Највећи пад у 2016. исказале су стопе на евроиндексиране готовинске кредите (за 1,9 п.п., на 3,5%). Стопе на потрошачке и остале кредите снижене су за по 1,0 п.п., на 5,3% и 7,0%, респективно, а стопе на најзаступљеније, евроиндексиране стамбене кредите за 0,8 п.п., на 3,1%.

3. Оцена понуде и тражње за кредитима – на основу резултата анкете о кредитној активности

Раст кредита становништву, према оцени банака, резултат је наставка повољног деловања фактора и на страни понуде и на страни тражње.

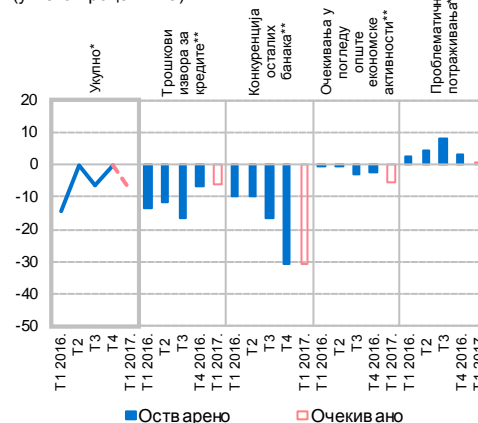
Банке су, према резултатима јануарске анкете Народне банке Србије о кредитној активности банака, незнатно ублажиле кредитне стандарде становништву у Т4, а већи број банака очекује додатно ублажавање у Т1 2017. На ублажавање стандарда утицали су пре свега међусобна конкуренција банака и већа спремност на преузимање ризика, а у одређеној мери и нижи трошкови извора, позитивна очекивања о расту економске активности и повољнији изгледи на тржишту некретнина.

Грађанима су нуђени дужи рокови отплате кредита, каматне марже су додатно снижене, а код неких банака и пратећи трошкови.

У складу са очекивањима, тражња грађана наставила је да расте, а најтраженији су били динарски готовински кредити, кредити за рефинансирање и девизно индексирани стамбени кредити, за које су и стандарди знатно ублажени. Тај раст тражње био је пре свега вођен куповином непокретности и потребом рефинансирања постојећих обавеза, а у одређеној мери и растом зарада и запослености. Исти фактори требало би да буду главни покретачи њеног раста и у Т1 2017.

Оцене изнете у последњој расположивој Анкети о кредитној активности у земљама централне и југоисточне Европе указују на то да су банке поштриле кредитне стандарде за становништву, а да се у наредном периоду очекује њихово ублажавање. С друге стране, забележен је знатан раст тражње за стамбеним и потрошачким кредитима, који је био виши од просека региона. Расту тражње доприносили су повољнија ситуација на тржишту некретнина, раст поверења потрошача и раст финалне потрошње, а они би требало да наставе да буду покретачи раста тражње и у наредном периоду. Исто тако, као и у случају привреде, очекује се даље побољшање показатеља *NPL*.

Утицај појединих фактора на промену кредитних стандарда у одобравању кредита и кредитних линија становништву (у нето процентима)

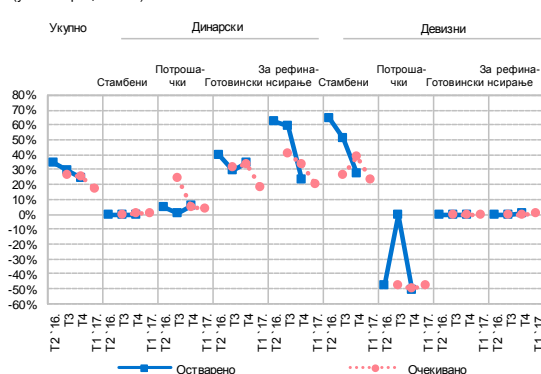

Извор: НБС.

* Позитивне вредности указују на поштравање, а негативне на ублажавање кредитних стандарда у односу на претходно тромесечје.

** Позитивне вредности указују на допринос датог фактора поштравању, а негативне ублажавању кредитних стандарда.

Промена тражње становништва за кредитима (у нето процентима)

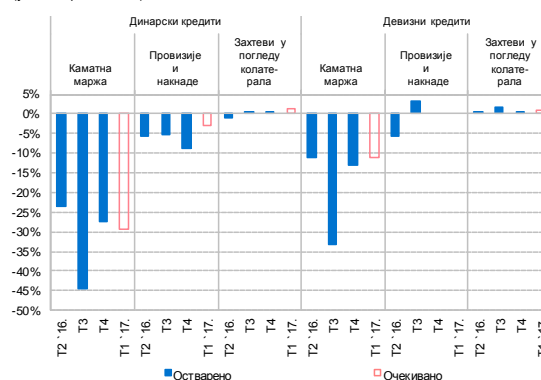

Извор: НБС.

* Позитивна вредност указује на повећање тражње, негативна на смањење тражње

** На графиконима није приказан интезитет промене.

Промена услова за одобравање кредита становништву (у нето процентима)

Извор: НБС.

* Позитивна вредност указује на поштравање услова, негативна на ублажавање услова.

** На графиконима није приказан интезитет промене.